

ВОЛОХАТІ ГОСТІ

Про них ми раніше тільки чули. А тепер і побачили

Ще півстоліття тому річковий бобер в Україні налічував декілька колоній, які мешкали, в основному, на півночі Полісся – у Рівненській, Волинській, Житомирській та Київській областях. Бобри збереглися на багатьох правих притоках Прип'яті, в тому числі на річках Стир, Горинь, а тепер і в Ікві. В результаті міграції в 90-х роках минулого століття в шести районах Рівненщини кількість поселень цих тварин збільшилася до однієї, а нині – кількох і більше сотень.

З давніх-давен бобрів дуже поважали за працьовитість і будівничу майстерність. Їх життя тісно пов'язане з водою, де вони почуваються вільно і знаходяться в значно більшій безпеці. Тому й житло своє облаштовують біля води: одні риють нори на обривистому березі річки (їх довжина разом із віднорками сягає 8-10 метрів), інші – на пологому (будують хатки висотою 1,5-2 метри з гіллячок, сучків, цементуючи їх мулом і глиною). Хід роблять із нахилом догори, він закінчується просторим приміщенням, де бобри проводять більшу частину свого часу. Після облаштування житла беруться за будівництво греблі, яка може сягати до десятків, а то й сотні метрів у довжину. Матеріал використовують різноманітний: грубі й тонькі гілки і навіть стовбури дерев. Згодом надбудовують, а потім замазують усі отвори, знаючи, що маленька дірочка через деякий час може стати причиною руйнування споруди. Гребля для бобрів дуже важлива. Завдяки їй піднімається рівень води і надійно маскує вхід у житло.

Сім'ї бобри створюють міцні. Самка раз на рік, після 105-107-денної вагітності народжує (у квітні-червні) 3-5 малят, які адаптуються в середовищі, швидко ростуть і вже через 2-3 тижні разом із батьками вирушають на пошуки їжі.

Влітку бобри живуть поодинокі, а під осінь знову збираються сім'ями - від 4-х до 16-ти членів родини. Ці травоядні тварини на зиму заготовляють до кількох десятків кубометрів деревини (залежно від кількості особин). Стовбури, товщиною 40-50 см, вони перегризають за 15-20 хвилин.

Якщо дерева знаходяться на значній відстані від помешкання, бобри риють спеціальні рівчаки, які заповнюють водою і сплавляють деревину до своїх нір, хаток. У роботі беруть участь усі члени сім'ї.

На початку минулого століття бобрами займалися на промисловій основі. Створювали «боброві гони» - місця, де вели боброве господарство. За шкурки платили великі гроші, цінувався й бобровий жир - виділення мускусних залоз у хвості. Його вважали чудодійними ліками, за які платили значно дорожче, ніж за шкурки. В XVII-XVIII століттях добротна шкурка бобра прирівнювалась до вартості кількох корів, а парфумерні вироби із застосуванням жиру були неперевершені і доступні лише найзаможнішій знаті.

У XVII столітті видали кілька книг, які майже повністю склалися із рецептів приготування ліків і страв зі шкурки і жиру, крові і шерсті, зубів і навіть кігтів бобрів.

У нашому районі бобри з'явилися приблизно в 90-х роках XX

століття. Їх поселення є в Ікві біля ПП «Вікторія», в ставку біля технікуму ветеринарної медицини, в районі Муравиці, а окремі екземпляри забрели у копанку на території колишньої «Сільгоспхімії», що по вулиці Об'їзній. Найбільше бобрів у занедбаних меліоративних каналах біля урочища Лози. Однак побачити їх важко. Це дуже обережний і розумний звір. Та якщо пройти вздовж меліоративних каналів у напрямку Хорупаня і Аршичина, видно і греблі, і знищені дерева та куці. До речі, влітку, в кого городи розташовані близько до водяних ровів, можна побачити, як ці звірі полюють за капустою, морквою, буряком. Сьогодні бобри розселились у водоймах половини району, особливо там, де є ставки, копанки, колишні торфорозробки.

Із появою цього виду у водоймах Бокійми, Перевередова, Берегів, Добрятина з'явилися вужі та черепахи. Цікаво, чим природа порадує нас у найближчі десятиліття? До речі, на рахунок вужів і черепах не знаю, а от на бобрів полювання заборонене.

Микола МУЛЯР,
член Національної спілки
журналістів України.

ВІД БОБРА НЕ ЖДИ ДОБРА?

На перший погляд здається, що бобри – такий собі невинний представник одного з видів флори і фауни.

Однак життя свідчить зовсім інакше. Скажімо, у Перевередові люди змушені обгороджувати плодові дерева бляхом, аби тварини не підгризли стовбури. А в Малих Дорогостаях, на так званому «джерелі», бобри понижили чи не всі верби, внаслідок чого був перекритий доступ до джерельної води. І подібних випадків у районі можна навести чимало. Відтак виникає запитання: то хто ж вони – бобри – друзі чи недрузи?..